

Miljö-och energidepartementet
Att: Charlotta Broman
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
charlotta.broman@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvaret

Er ref: M2018/00852/R

Vårt diarienummer: R-959-2018

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 11 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har beretts möjlighet att svara på denna remiss och har följande att anföra.

Frågor som rör cirkulär ekonomi står högt på handelsföretagens agenda. Svensk Handels senaste hållbarhetsundersökning – Tillsammans mot 2030 (2017) - visar tydligt på att effektivare resursanvändning och förbättrad avfallshantering är frågor som företagen ser som prioriterade inom hållbarhetsarbetet.

Handeln vill vara med och bidra till att bygga en resurseffektiv och cirkulär ekonomi. Detta gör vi genom att skapa hållbara, lönsamma och effektiva affärsmodeller för återbruk och återvinning. Där avfall ses som en resurs och avfallshierarkin är utgångspunkten för företagets arbete. Producentansvaret är en pusselbit i detta men för att vi ska kunna nå högre i avfallshierarkin - måste lagstiftaren möjliggöra för flera aktörer att vara med och bidra.

För att vi ska ställa om till en cirkulär ekonomi och ett hållbart samhälle krävs insatser på bred front och ett brett engagemang hos människor. Det ska vara lätt att göra rätt och insamlingsystemet bör utgå från människors förutsättningar oberoende av var man bor i Sverige. Här krävs en flexibilitet.

Svensk Handel stödjer övergripande mål om höjda ambitioner för materialåtervinning samt ökad tillgänglighet för konsumenter.

Svensk Handel ser det som positivt att producenterna får behålla insamlingsansvaret för hushållsförpackningar.

Som delägare i materialbolagen välkomnar Svensk Handel också att det införs Tillståndspliktiga insamlingssystem (TIS). Det möjliggör att tillsynsmyndigheten nu ges möjlighet att kunna granska befintliga insamlingssystem samt producenter, vilket stävjar problemet med friåkare.

Svensk Handel har inget att invända mot att man inkluderar krav på förpackningarna vad gäller utformning och innehåll. Däremot anser Svensk Handel att det är för långt att ställa krav på att minska ”onödiga” förpackningar. Då resurseffektivisering står högt på företagens agenda vill företagen själva så långt det går optimera produkter och material.

Svensk Handel avstyrker regeringens huvudförslag om att lämpligt insamlingssystem ska innefatta krav om bortforsling av förpackningsavfall och returpapper från alla bostadsfastigheter då man saknar rådighet över förutsättningar att nå ett sådant mål och det riskerar att bli synnerligen kostnadsdrivande.

Kostnadsanalys

Svensk Handel är kritisk till att man föreslår så stora infrastrukturförändringar i producentansvaret för hushållsförpackningar, utan att kunna presentera en ekonomisk analys för vad de olika delarna kan komma att kosta. En juridisk analys som Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) låtit göra visar att med rådande ansvar och regelverk, är FNI-förslaget inte genomförbart då ansvarig för insamlingen inte kan påverka utformning av fastigheter och inte heller ställa krav på lokal struktur med insamlingskärl mm.

Svensk Handel ser med oro på de indikationer vi får om att den i promemorian förslagna infrastrukturen skulle leda till explosionsartade kostnadshöjningar för producenterna i form av det krav på service insamlingssystem ska tillhandahålla. Vi manar till eftertänksamhet innan man inför en sådan kostsam reform då vi ser stora risker för att det finns kostnader som kommer vältras över på konsumenterna.

Vidare saknar Svensk Handel en analys över hur stor miljönytta förslagen har och hur det kommer bidra till ökade insamlingsmål. Höjda kostnader för infrastruktur leder till höjda förpackningsavgifter som i sin tur innebär höjda kostnader ut till konsument.

Skälighetsbedömning

Sverige ligger väl till vad gäller insamlings- och återvinningsmål för de berörda förpackningsmaterialen. Promemorians fokus ligger på ökad tillgänglighet för medborgarna att kunna göra sig av med sitt förpackningsavfall. Det framgår inte av promemorian hur mycket mer material som beräknas samlas in med detta

förslag och inte heller hur det bidrar till ökade insamlingsmål. Svensk Handel instämmer i att det ska vara lätt för konsumenterna att göra rätt, men anser att detta bör sättas i relation till förväntade ökade insamlingsvolymerna kontra de ökade kostnader som drabbar producenterna. Här saknar Svensk Handel en skälighetsbedömning kring förslagen.

Bostadsnära

Svensk Handel avstyrker huvudförslaget kring 100% fastighetsnära insamling. Det är ett orealistiskt mål och är inte genomförbart. Förslaget bygger också på att fastighetsägare upplåter insamlingsplatser. Producenterna kommer inte ha någon rådighet över insamlingsplatserna utan har endast skyldighet att transportera bort förpackningsavfallet. Svensk Handel vill istället se att man inför ett begrepp kring **bostadsnära insamling**, då vi ser det som mer kostnadseffektivt. Svensk Handel vill hänvisa till det s.k. alternativförslag som FTI tagit fram och presenterat.

Krav på kommuner att upplåta mark

På flera ställen i promemorian omnämns att insamlingsplatser, ej FNI, ska vara "lättillgängliga" för konsumenterna. Idag är insamlingssystemet helt i händerna på kommunerna kring var man får ställa upp sina insamlingskärl, då det krävs bygglov (PBL). För att det ska vara möjligt för producenterna att erbjuda utökad service till konsumenterna med bostadsnära insamling måste kommunernas ansvar för att göra lämpliga platser tillgängliga för återvinningsstationer tydliggöras i författningstexten. Vi ställer oss bakom Axfoods förslag om att lägga till en paragraf gällande krav på kommuner att upplåta mark för fler insamlingsplatser.

Nedskräpning

Nedskräpning är ett stort problem som behöver stävjas då det både skadar vår miljö och innebär ökade kostnader för samhället. För att stävja nedskräpning föreslår promemorian att producenterna ska rigga fyra parallella insamlingssystem så att konsumenterna kan kasta förpackningar var än de befinner sig. Svensk Handel anser dock att producenterna inte bör belastas och ta hela ansvaret för denna problematik. Här krävs insatser från flera olika aktörer för att få till en beteendeförändring i form av utökad information, kunskaphöjande insatser så väl som utökade insamlingsplatser och papperskorgar.

Information kring kemikalieinnehåll

Idag är det svårt för handeln att få information om alla kemikalier som förpackningar och förpackningsmaterial innehåller, samt vilka processkemikalier som används. Det vore bra om det tydliggjordes i förordningen att de som *yrkesmässigt tillverkar förpackningar ska kunna lämna information till nästa led.*

E-handelsundantaget

Svensk Handel ser det som ett stort problem att e-handelsförpackningar från privatimport är undantagna förpackningsförordningen, då det snedvrider konkurrensen. Privatimporten via utländska e-handelsaktörer växer stadigt. Idag kommer vart fjärde paket från utlandet. Det innebär att svenska företag subventionerar hanteringen av dessa förpackningar. Svensk Handel uppmanar regeringen att undersöka detta vidare och återkomma med förslag på åtgärder.

Svensk Handel har valt att fokusera på de delar som berör handelsföretagen och Svensk Handels engagemang i materialbolagen kring producentansvar för hushållsförpackningar. I övrigt vill Svensk Handel hänvisa till Förpacknings- och tidningsinsamlingens (FTIs) remissvar.

Synpunkter på utredningens förslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar

§1.1. minska mängden förpackningsavfall genom att

a) förpackningar ska framställas på ett sådant sätt att deras volym och vikt begränsas

b) förpackningar endast används när det är nödvändigt,...

Kommentar: Svensk Handel avstyrker formuleringen i §1.1b kring onödiga förpackningar. Det lämnar allt för stort tolkningsutrymme och borde inte inkluderas. Resurseffektivisering står högt på företagens agenda och de vill så långt det är möjligt optimera produkter och material. Se förslag på ny skrivning i Axfoods remissvar. Därmed måste även §33 justeras.

§5 definitioner

Serviceförpackning

d) serviceförpackning genom att den fylls vid försäljningstillfället eller används för obearbetade produkter från jordbruk eller trädgårdsnäring.

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker förslaget om att det införs en ny definition om serviceförpackning.

6 § Ny definition av producent för förpackningar

Med *producent* avses i denna förordning den som yrkesmässigt

1. fyller eller på annat sätt använder en förpackning som inte är en serviceförpackning i syfte att skydda, presentera eller underlätta hanteringen av en vara.....,

Kommentar: Svensk Handel har förstått att syftet med den nya definitionen är att minska antalet producenter och tydliggöra vilka som har producent-

ansvaret för att bättre möjliggöra granskning från tillsynsmyndigheten. Svensk Handel ser dock problem med den nya formuleringen i § 6.1 då de lämnar stort tolkningsutrymme vad gäller formuleringen... ”på annat sätt använder en förpackning”... Det är mycket oklart och behöver förtydligas.

Den nya definitionen ställer också till problem för företag som säljer under eget varumärke (EMV) då det kan bli så att de inte längre har producentansvaret för sina produkter. Svensk Handel ser därför gärna att producentdefinition harmoniseras med övriga producentansvars-förordningar som till exempel **Förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning**; paragraf 9.1 och 9.2.

§8 Ny definition - släppa ut en förpackning på marknaden

Kommentar: Svensk Handel ser det som positivt att det införs en ny definition kring att släppa ut en förpackning på den svenska marknaden för att tydliggöra och bättre harmonisera med EU-direktiv.

§36 Främja materialåtervinning

Kommentar: Paragrafen behöver tydliggöras så att materialåtervinning av en förpackning är överordnad energiåtervinning.

Skyldighet för producenter att lämna uppgifter

58 b § Producenterna ska lämna uppgifter om sitt namn och uppge om de omfattas av kravet på att tillhandahålla eller ansluta sig till ett insamlingssystem.

Kommentar: Svensk Handel ser det som positivt att denna skyldighet införs då det möjliggör för tillsynsmyndigheten att överblicka vilka som är producenter och hur dessa uppfyller sina skyldigheter. Detta bör inte bli alltför detaljerat och administrativt betungande. Det kan dock behöva förtydligas ytterligare, då inte alla producenter omfattas av skyldigheten att lämna information till Naturvårdsverket, samtidigt som alla producenter omfattas av kraven på att utforma förpackningar på ett korrekt sätt.

58 c § Producenter som fyller eller på annat sätt använder en förpackning som inte är serviceförpackningar, som tillverkar serviceförpackningar i Sverige eller som för in serviceförpackningar till Sverige årligen ska rapportera till Naturvårdsverket....

Kommentar: Skyldigheten att lämna information har flyttats över från insamlingssystemet till producenterna. Vi ser att det kan bli administrativt betungande och det är därför viktigt att kraven på information blir tydliga och likvärdiga den som insamlingssystemen tidigare rapporterade in. Vi har förstått det som att producenterna kan överlåta till insamlingssystemen att rapportera i deras ställe, vilket vi ser som positivt.

Författningskommentarer

- 5.2.1 Fastighetsnära insamling av visst förpackningsavfall (av de vanligast förekommande materialen) och returpapper från hushållen)

- 5.2.2 Insamling av förpackningsavfall som uppstår i bostadsfastigheter och inte samlas in vid dessa fastigheter (för skrymmande sällanförpackningar och förpackningsavfall av andra material än de som ska samlas in från bostadsfastigheterna.)
- 5.2.3 Insamling av förpackningsavfall i utemiljöer där många människor vistas

Kommentar: Svensk Handel avstyrker huvudförslaget om 100% fastighetsnära insamling 5.2.1

Vidare anser inte Svensk Handel att det är rimligt att producenterna ska ta ansvar för material som inte ingår i producentansvaret 5.2.2.

Svensk Handel anser också att producenterna inte ensamma kan ta ansvar för nedskräpningsproblematiken. Här krävs insatser från flera olika aktörer för att få till en beteende förändring i form av utökad information, kunskapshöjande insatser så väl som utökade insamlingsplatser och papperskorgar.

Förslag: Utifrån Svensk Handels ambition om utvecklat producentansvar vill vi framföra hur vi istället ser att arbetet kan ta nästa steg.

Vi stödjer, utifrån övergripande mål om höjda ambitioner för materialåtervinning, ökad tillgänglighet och ökat kommunalt inflytande, **FTIs alternativförslag**. Det är ett kostnadseffektivt förslag som enligt oberoende analys når jämförbara resultat. Förslaget är en bostadsnära grundmodell där tillgänglighet definieras i linje med annan service och på en nivå som ger insamlingssystemet rådighet över ett genomförande för att nå uppsatta mål.

Med anledning av frågans stora betydelse för utveckling av cirkulära lösningar, hushållens miljöengagemang samt ur ett kostnadsperspektiv förordar vi en överenskommelse med bred politisk förankring. Långsiktighet är en nödvändighet för ett utvecklat producentansvar.

Vidare vill Svensk Handel lyfta vikten av att när Naturvårdsverket får uppdraget att ta fram föreskrifter att det sker i nära samarbete med näringslivet.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström
Näringspolitisk chef

Ann Christiansson